

J e g y z ő k ö n y

az Országgyűlés alkotmány- és igazságügyi bizottságának
1996. március 13-án (szerdán) 13 órakor
az Országház főemelet 37-38. sz. termében
megtartott üléséről

Napirend:

1. a) A frakcióalapítás házszabályi feltételeinek megvizsgálása a házbizottság felkérése alapján
b) Ügyrendi kérdés (Mi a követendő eljárás, ha valaki kéri az Országgyűlés döntését az 1/a napirendi pont eredményéről?)
2. A társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásáról szóló 1991. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló T/2101. számú törvényjavaslat (Döntés a tárgysorozatba-vételéről és az általános vitára való alkalmasságáról.)
3. A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyve egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló T/1592. számú törvényjavaslat módosító javaslatainak megvitatása
4. A személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló T/1876. számú törvényjavaslatához beérkezett kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása
5. A hadköteles katonák szolgálati viszonyáról szóló T/1566. számú törvényjavaslatához beérkezett kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása
6. A Magyar Köztársaság Kormánya és az Osztrák Szövetségi Kormány között Mörbisch-Siegenderf összekötő út összekötő út használatáról szóló egyezmény megerősítéséről szóló H/1908. számú országgyűlési határozati javaslat (Állásfoglalás kialakítása.)
7. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény módosításáról szóló T/2009. számú törvényjavaslat (Torgyán József önálló indítványa)
8. Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló T/2018. számú törvényjavaslat (Kávássy Sándor képviselő önálló indítványa)
9. Állásfoglalás a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény módosítására vonatkozó T/1962. és T/1984. számú törvényjavaslatok kihirdetésével kapcsolatban

Elnököl: Hack Péter (SZDSZ), a bizottság elnöke
Csákabonyi Balázs (MSZP), a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Dóra Lászlóné és Milics Gizella

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről:

Hack Péter (SZDSZ), elnök
Bihari Mihály (MSZP), alelnök
Csákabonyi Balázs (MSZP), alelnök
Kutrucz Katalin (MDNP), alelnök
Avarkeszi Dezső (MSZP)
Áder János (Fidesz)
Balsai István (MDF)
Csizmadia László (MSZP)
Dávid Ibolya (MDF)
Dornbach Alajos (SZDSZ)
Egerszegi László (MSZP)
Fodor Gábor (SZDSZ)
Gáspár Miklós (KDNP)
Hankó Faragó Miklós (SZDSZ)
K. Csontos Miklós (FKGP)
Kocsó Lajos (MSZP)
Kósáné Kovács Magda (MSZP)
Kristóf István (MSZP)
Rubovszky György (KDNP)
Szabad György (MDNP)
Szájer József (Fidesz)
Szigethy István (SZDSZ)
Toller László (MSZP)
Várnai László (MSZP)

Helyettesítési megbízást adott:

Brúszel László (MSZP) Csizmadia Istvánnak (MSZP)
Serfőző András (MSZP) Egerszegi Lászlónak (MSZP)
Torgyán József (FKGP) K. Csontos Miklósnak (FKGP)

Meghívottak:

Schlamadinger József (Népjóléti Minisztérium)

Simsa Péter (Országos Egészségbiztosítási Pénztár)

Gadó Gábor (Igazságügyi Minisztérium)

Nemes András (Igazságügyi Minisztérium)

Kovács Ferenc (Igazságügyi Minisztérium)

Papp Márta, a Belügyminisztérium informatikai és adatvédelmi főosztályának vezetője

Molnár Jánosné, a Belügyminisztérium nemzetközi jogi főosztályának képviselőjében

Urbán Géza, a Honvédelmi Minisztérium jogi főosztályának vezetője

Kovács István (Honvédelmi Minisztérium)

Kiss József (MSZP)

Matyi László (SZDSZ)

Papp Pál (MSZP)

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 6 perc)

HACK PÉTER (SZDSZ), a bizottság elnöke (a továbbiakban: elnök): Tisztelt Bizottság! A bizottság mai ülését megnyitom. Bejelentem, hogy a mai ülésen Kósáné Kovács Magdát Kristóf Istvánt, Toller Lászlót Koscsó Lajos, Torgyán Józsefet K. Csontos Miklós, Brúszel Lászlót pedig Csizmadia László helyettesíti.

.c. A napirend elfogadása

Tisztelt Bizottság! A napirendet az írásbelivel egyezően terjesztem elő, azzal a kiegészítéssel, hogy az 1. napirendi ponthoz kapcsolódóan egy ügyrendi kérdést el kell bírálnunk. Kérem, hogy ezt az ügyrendi kérdést 1/b napirendi pontként vegyük fel. Nevezetesen annak eldöntését, hogy abban az esetben, ha a Házsabály 143. §-a szerint valaki kéri, hogy az alkotmányügyi bizottság állásfoglalásáról az Országgyűlés döntsön, mi a követendő eljárás. Március 9-én kérte Salamon László alelnök úr, hogy ebben az ügyben foglaljon állást az alkotmányügyi bizottság. Tekintettel arra, hogy a frakcióalapítással kapcsolatos levélben Gál Zoltán elnök úr utal arra, hogy egy ilyen döntésre a jövő héten sor fog kerülni, az ülést előkészítendő javaslom, hogy a bizottság foglaljon állást ebben az ügyrendi kérdésben is. Kérdezem, hogy a napirenddel kapcsolatban van-e valakinek észrevétele. Amennyiben nincs, akkor először a napirend kiegészítését teszem fel szavazásra. Egyetért-e azzal a bizottság, hogy ezzel az ügyrendi kérdéssel kiegészüljön az 1. napirendi pont? Megállapítom, hogy a bizottság döntő többsége egyetért.

Magát a napirendet teszem fel szavazásra. A napirenddel egyetért-e a bizottság? Igen.

.c.1. a) A frakcióalapítás házsabályi feltételeinek megvizsgálása a házbizottság felkérése alapján.

Az 1. napirendi pontunk a frakcióalapítás házsabályi feltételeinek megvizsgálása a házbizottság felkérése alapján. Gál Zoltán elnök úr a bizottság tagjainak kiosztott levélben fordult hozzánk, amelyben kéri, hogy a Házsabályt értelmezze a bizottság, a mellékelt dokumentumok alapján foglaljon állást arról, hogy házsabályszerű-e a Magyar Demokrata Néppárt országgyűlési képviselőcsoportjának megalakulása. Ebben a kérdésben kell állást foglalnunk. Kérdezem, hogy kíván-e valaki szólni a vitában. Bihari Mihály.

BIHARI MIHÁLY (MSZP): K. Csontos Miklós is jelentkezett.

K. CSONTOS MIKLÓS (FKGP): Utána szeretnék szólni.

BIHARI MIHÁLY (MSZP): Köszönöm a szót. Azért szívesen átadom a szót, mert gondolom, K. Csontos Miklós Torgyán képviselő úr beadványát kívánja indokolni, és akkor szívesen meghallgatom inkább először az indokoló, kiegészítő hozzászólást, utána tenném meg a magamét. Nem tudom, erről van-e szó.

ELNÖK: Parancsoljon. K. Csontos Miklósé a szó.

K. CSONTOS MIKLÓS (FKGP): Írásba adta be Torgyán elnök úr a bejelentését, és ezt az írásbeli beadványát minden vonatkozásban fenntartom. Lényege az, hogy a Házsabály 15. § (2) bekezdése irányadó jelen pillanatban véleményünk szerint. Általában a házsabályok az Országgyűlés megalakulásával függnek össze, azután alakul meg a képviselőcsoport, amiről beszél. De ezt a megoldást, amivel most szemben állunk, nem ismeri a Házsabály. Azt hiszem, itt nincs más lehetőség, mint a Házsabályt alkalmazni.

Nagyon veszélyes megoldás volna egy olyan megoldás, különösen a nagy pártokra volna

veszélyes, ha például a hajósiak, vagy valamelyik más csoport kiválna az MSZP-ből és önálló frakciót hoznának létre, esetleg önálló párt alapján. Meggondolandó a kérdés, hogy teret lehet-e engedni egy ilyen megoldásnak, vagy a Hárszabály rendelkezéseinek megfelelő alkalmazására szánja el magát a bizottság. Köszönöm szépen, egyelőre ennyit szerettem volna mondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bihari Mihály, parancsoljon.

BIHARI MIHÁLY (MSZP): Köszönöm a szót. Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Valóban nem könnyű ügyről van szó Torgyán József pártelnök úr bejelentése kapcsán. De azt gondolom, elég egyértelműen megállapíthatók mind a tényállási elemek, mind a Hárszabály idevonatkozó rendelkezése. Ennek alapján megítélésem szerint megnyugtató és hárszabályszerű következtetésre lehet jutni.

Hadd utaljak arra, hogy az a probléma, ha nem kizárással és nem kilépéssel, hanem valamilyen más módon változtatnak akár többen egyszerre pártot, ez milyen következményekkel jár. Ez két alkalommal is vita tárgya volt a Hárszabály előkészítése során. Egyszer a hatpárti egyeztetések során, amelyen nekem is alkalmam volt részt venni, és éppen ennél a napirendi pontnál többekkel együtt kifejtteni az álláspontomat. Ott megállapodásra is jutottunk. Utána az alkotmányügyi bizottságban, amikor az alkotmányügyi bizottság ezt, illetve az ehhez a 15. §-hoz érkezett módosító indítványt tárgyalta 1994. szeptember 1-jei ülésén.

Mind a két alkalommal — mind a hatpárti egyeztetésen, mind pedig az alkotmányügyi bizottság ülésén — felvetődött a kiválással létrejövő új párt jogi státusa, esetleg egyesüléssel létrejövő új párt jogi státusa, mint amelyek egyértelműen különböznek attól, amikor valakit kizár egy párt a tagjai sorából és ezért kikerül a képviselőcsoportból, vagy kilép a pártból és ezért kerül ki a képviselőcsoportból.

Dné/e2 (Bihari Mihály)

Tehát van bőséges történeti előzménye, értelmezés során alkalmazható, igénybe vehető történelmi háttere ennek a vitának, és ez is segítségül szolgál - megítélésem szerint - az ügy eldöntéséhez. De ez inkább kiegészítő jellegű érveket adhat nekünk; mert véleményem szerint a Hárszabály nyelvtani és logikai értelmezéséből is egyértelmű következtetésre lehet jutni. Elnézést, hogyha röviden először magáról a tényről vagy a tényállásról szólok, amik történtek és amelyeket jogilag a Hárszabály alapján meg kell ítélnünk.

Az eseményeket ugye az indította el, hogy az MDF-ből kivált több mint 15 - most a szám nem érdekes, de több mint 15 - addigi MDF-párttag és megalakított egy új pártot; tehát kiválással szüntették meg az MDF-es tagságukat, és ezzel egy időben megalakítottak egy új pártot. Ezt a pártot nyilvántartásba vette a Fővárosi Bíróság március 7-én. Azt is tudjuk jól - ezt csak a jegyzőkönyv számára jegyzem meg -, hogy a párt nem a nyilvántartásba vétellel, hanem a megalakulásával jön létre; az egy más dolog, hogy a nyilvántartásba vétel egy kötelező jogi aktus.

Március 11-én az újonnan megalakult párt, kivált párt tagjai bejelentették, a Hárszabály 9. - ában foglaltak alapján bejelentették az új pártnak és az új párt képviselőcsoportjának, parlamenten belüli képviselőcsoportjának a megalakulását, alakilag, formailag kifogástalan formában. Ez csatolva is van a bizottsági anyagokhoz. És ugyanezen a napon, március 11-én a Ház elnöke, szintén a Hárszabály alapján, bejelentette ennek a képviselőcsoportnak a megalakulását az Országgyűlés számára. Ezzel a bejelentéssel és tudomásulvétellel tulajdonképpen az új párt képviselőcsoportja megkezdhette tevékenységét, illetve mindazok a közjogi jogosítványok, amelyek a Hárszabályból fakadóan őt megilletik, ettől kezdve megilletik ezt a képviselőcsoportot. Ez, ami az események sorát illeti.

Tulajdonképpen a Hárszabály három rendelkezését kell figyelembe vennünk. Az egyik a

Házszabály 14. -a, amelyik a képviselőcsoportok megalakulásáról szól. Ennek a 14. -nak az (1) bekezdése szól arról, hogy az ugyanahhoz a párthoz tartozó képviselők képviselőcsoportot hozhatnak létre. Ebben az esetben erről van szó; ugyanahhoz a párthoz tartozó országgyűlési képviselők alakítottak képviselőcsoportot. Ennek a képviselőcsoportnak a megalakulását vagy az Országgyűlés alakuló ülésén kellett bejelenteni - ez megtörtént 1994-ben azoknak a pártoknak az esetében, amelyek akkor bekerültek -, vagy pedig az újonnan megalakuló képviselőcsoportok esetében később kell bejelenteni az új képviselőcsoport megalakulását, és erre az esetre egyébként ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint az alakuló ülésen bejelentett képviselőcsoportokra.

Tehát teljesen egyértelműen lehet következtetni arra, hogy a Házszabály készítői is számítottak arra, hogy alakulhatnak később is képviselőcsoportok. Ugyanezt a tényt támasztja alá az alkotmány-előkészítő bizottság létrehozásával kapcsolatban a Házszabályt kiegészítő és azt módosító rendelkezés, amit négyötöddel fogadott el a parlament. Hiszen ennek a Házszabályt kiegészítő résznek van egy olyan bekezdése - a 134/F (6) bekezdése -, amely arról rendelkezik, hogy a hatpárti alapon megindult alkotmány-előkészítő bizottságban képviselőcsoportnak annak pártnak a képviselőcsoportját kell tekinteni, amely az 1994. évi országgyűlési választásokon elért eredmény alapján képviselőcsoport alakítására jogosult volt. Tehát eleve feltételezi - mert azért került bele ez a szöveg -, hogy esetleg alakulhat később is képviselőcsoport. Azonban ez a képviselőcsoport nem rendelkezik azzal a négyfős delegálási joggal az alkotmány-előkészítő bizottságban, amellyel az éppen akkor működő hat pártnak a tagjai rendelkeztek.

Tehát nem ismeretlen, vagy nem eleve szabályozatlanul hagyott területről van szó, hanem arról van szó, hogy a mind a hatpárti Házszabályt előkészítő megállapodásokon, mind pedig a szeptember 1-jei alkotmányügyi bizottsági vitában, a Házszabály ezen részének a vitája kapcsán, úgy foglalt állást a hatpárti előkészítő bizottság is és az alkotmányügyi bizottság is, hogy a képviselők párttagságának a megszűnése rendkívül sokféle formában fordulhat elő. És olyan kazuisztikus, esetszerű szabályozást nem lehet elgondolni vagy elkészíteni, amely minden elképzelhető esetre vonatkozóan tartalmaz valamilyen előírást. Mert felvetődött - szó szerint is felvetődött - az, hogy kilépéssel vagy szétválással, vagy pártok egyesülésével is létrejöhetnek új pártok. És felvetődött kérdésként az, hogy vajon ebben az esetben, ha 15-nél több képviselő egyszerre válik ki egy pártból és rögtön alakít egy új pártot, megilleti-e őt a képviselőcsoport-alakítás joga, vagy sem.

A jegyzőkönyvet idézve egyébként, a Házszabályt és a hozzá kapcsolódó értelmező rendelkezéseket magában foglaló rész szintén a 266. oldalon idézi is, éppen a szeptember 1-jei ülés megállapítását, amely úgy szól szó szerint: "Ha tizenötön kilépnek és új frakciót alakítanak, akkor erre az esetre nem vonatkozik a hathónapos kivárási idő".

Tehát a történeti értelmezés kapcsán teljesen egyértelmű, hogy a Házszabály előkészítői, illetve vitatói végiggondolták azt, hogy nemcsak kizárással vagy kilépéssel, hanem más módon is megváltozhat egy képviselőnek a pártbéli státusza és hogy ebben az esetben vajon milyen szabályt kell alkalmazni. És egyértelmű volt az az álláspont, hogy a hathónapos kivárási idő, mint szankció, az csak a kizáráshoz és a kilépéshez kötődik.

MG/e3 (Bihari Mihály)

Éppen azért nem rendelkezik a többi esetről, mert azokhoz nem kíván szankciót fűzni, hanem csak azokat az eseteket sorolja föl, illetve tartalmazza a Házszabály, amelyekhez ezt a — nem mondanám szankciónak, inkább úgy mondanám — jogkövetkezményt fűzi a Házszabály, hogy hat hónapig várnia kell, utána pedig valamilyen képviselőcsoporthoz csatlakozhat, vagy természetesen maradhat független is.

A szabályok, a Házszabály rendelkezései véleményem szerint egyértelműek. Valóban tudatosan csak a kilépésről és a kizárásról rendelkezik, a szétválásról vagy a párt egyesüléséről, amikor szintén új párt jön létre és más esetekről nem rendelkezik. Mert

elképzelt az is, hogy egy kis párt belép egy nagy pártba és nem egyesüléssel, hanem belépéssel változik meg például a korábbi kis párt tagjainak a státusa.

A kilépés, a kizárás és a szétválás — mert most erről van szó — három teljesen különböző tartalmú, pártváltatással járó eset. A kizárás az adott párt által elfogadott fegyelmi szabályzatok alapján lefolytatott eljárás következtében megállapított büntetés, amellyel a párt meghatározott testülete egyoldalúan megszünteti valamely tagjának a párttagságát. Ez a kizárás, ebben az esetben nem erről van szó. A kilépés egy egyoldalú nyilatkozat, amellyel az egyébként önkéntes alapon vállalt tagságát önkéntes alapon valaki megszünteti ezzel a nyilatkozatával, s utána vagy belép másik pártba, vagy nem, ennek már nincsen jogi relevanciája. Megint csak nem erről az esetről van szó, még csak nem is arról, hogy 16, 18, 20 vagy 30 ember külön-külön és egyénileg tett volna ilyen nyilatkozatot, hanem kollektívan tettek ilyen nyilatkozatot, egyúttal egy új párt alakítása bejelentésének a szándékával. Tehát sem nem kilépésről, sem nem kizárásról van szó, hanem szétválásról, amely más aktus, más esemény. Ebből következően a 15. § (2) bekezdésében foglalt 6 hónapos kivárást ebben az esetben nem lehet alkalmazni.

Most már rátérve konkrétan Torgyán képviselő úr és pártelnök úr bejelentésére, ami a házbizottsághoz érkezett:

Tulajdonképpen úgy gondolom, hogy az alkotmányügyi bizottság csak jogi kérdésként kezelheti ezt a dolgot, nem legitimációs kérdésként vagy pedig a választások érvényességéhez, esetleg a választások során kialakult pártstruktúra legitimációjához kapcsolódó kérdésként. Ez nem tartozik az alkotmányügyi bizottság hatáskörébe, hogy azt megítélje, jó-e vagy nem jó, hasznos vagy nem hasznos ez a pártszétválás, hogy a pártra szavazókkal milyen kapcsolatba kerülnek az újak és a régiek. Ez nem tartozik az alkotmányügyi bizottság megítélési körébe. Csak a jogi, a Házsabállyal összefüggő kérdések tartoznak ide, s ezek között tulajdonképpen öt kérdést kell megválaszolni.

Torgyán pártelnök úr az 1. oldal első bekezdésében azt írja, hogy a Magyar Demokrata Néppárt tagjainak a távozás a Házsabály 15. § (2) bekezdése alapján ítélandó meg.

Egyértelmű az előbb elmondottakból következően, hogy nem az alapján ítélandó meg, vagyis a Házsabály 15. § (2) bekezdését, amely a kizárásról, a kilépésről és az azt követő jogkövetkezményről szól, nem lehet alkalmazni a Magyar Demokrata Néppárt tagjainak képviselőcsoport-alakítási jogának megítélése kapcsán.

A második megítélendő dolog az, ami a Torgyán képviselő úr által írt beadvány második bekezdésében van, vagyis hogy a Házsabály alapján a kilépett vagy kizárt képviselőt 6 hónap elteltével illeti meg az a jog, hogy más képviselőcsoporthoz csatlakozzon. Ez igaz: a kizárt vagy a kilépett képviselőt. De itt nem kizárt és nem kilépett képviselőkről van szó. Ezért ebben az esetben nem ezt a házsabályi helyet kell alkalmazni.

A harmadik kérdéskör, amit Torgyán pártelnök úr fölvet, a harmadik bekezdésben található.

Azt írja, hogy az új képviselőcsoport létrehozására azonban a Házsabály rendelkezései folytán nincsen lehetőség. Ez nem így van, mert a Házsabály 9. § (4) bekezdése egyértelműen szól arról, hogy "az alakuló ülést követően megalakult képviselőcsoportok esetén a (2), (3) bekezdést kell alkalmazni", vagyis egy párthoz tartozók csak egy képviselőcsoportot alakíthatnak, stb., stb. Tehát a Házsabály igenis, lehetővé teszi, igenis, előgondolva készül arra az esetre, hogy az alakuló ülést követően is alakulhatnak meg képviselőcsoportok. Semmi nem akadályozza ezt, nemcsak, hogy nem akadályozza meg, hanem a Házsabály 9. § (4) bekezdése kifejezetten erre a lehetőségre, erre az eshetőségre utal. Tehát van lehetőség a Házsabály rendelkezései alapján új képviselőcsoport létrehozására, szemben a Torgyán József által kifejtettekkel.

A negyedik bekezdésben szerepel az a negyedik elem, amit meg kell ítélni. Torgyán József azt írja, hogy a választás eredményének meghamisítását jelentené a Magyar Demokrata Néppárt képviselőcsoportja megalakulása. Ennek az ítéletnek vagy véleménynek nincs jogi

relevanciája, ez szerintem nem tartozik az alkotmányügyi bizottság kompetenciájába, hogy meghamisítja-e vagy nem hamisítja meg, hogy a pártstruktúra lefedi-e a választói akaratot vagy nem, milyen legitimitása van az MDF-nek, illetve az újonnan megalakult pártnak. Ez nem jogi kérdés. Ez politikai, szociológiai és egyéb, de nem jogi kérdés. Ebben az ügyben az itt leírt pártelnöki véleményről szerintem nincs értelme vitát nyitni. Nem jogi kérdés, úgy vélem ebben a kérdésben nem is kell, hogy állást foglaljon az alkotmányügyi bizottság. Végül az 5. témakör, amit Torgyán pártelnök úr fölvet, az 1. oldal utolsó bekezdése, amelyben azt írja, hogy tiltakozik a Ház elnökének önkényes eljárása ellen, amellyel a Magyar Demokrata Néppártot elismert pártként tüntette fel. Vagyis az a kérdés, hogy önkényesen járt-e el a Ház elnöke akkor, amikor tudomásul véve a hozzá alakilag és formailag teljesen házszabályszerű formában érkezett beadványt az új képviselőcsoport megalakulásáról, bejelentette, és ezzel a bejelentéssel a párt tudomásul vette az új képviselőcsoportot, és ettől kezdve az új képviselőcsoportot azok a közjogi, illetve a Házszabályban foglalt jogok és kötelezettségek illetik meg, amelyek a többieket. Ezzel kapcsolatban az a véleményem az előbb elmondottakra tekintettel, hogy a Ház elnöke nem önkényesen járt el, hanem házszabályszerűen és jogszerűen járt el ezzel a bejelentéssel. Összességében én úgy gondolom, hogy a további részeket illetően, amelyekben a második oldalon a házbizottságtól kér különböző eljárást a pártelnök úr, nem tartozik az alkotmányügyi bizottság hatáskörébe. Viszont a tényállást figyelembe véve, a Házszabály idevonatkozó rendelkezéseit figyelembe véve és azokat nyelvtanilag, logikailag, illetve történetileg elemezve egyértelmű következtetés vonható le: kiválással jött létre az új párt, megfelelő számban voltak ahhoz a párttagok, hogy képviselőcsoportot alakíthassanak, párttagként alakították már meg ezt a képviselőcsoportot, hiszen a párt megalakulása, bejegyzése megtörtént, házszabályszerűen bejelentették a megalakulásukat, és nem fűződik a kiválás kapcsán a 6 hónapos kiválás jogkövetkezménye a Magyar Demokrata Néppárt működéséhez. Vagyis ők véleményem szerint március 11-én jogszerűen és házszabályszerűen kezdhették meg a képviselőcsoportként való működésüket a magyar parlamenten belül. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm. Tisztelt Bizottság! Mielőtt továbbadom a szót, szeretném felhívni a bizottság figyelmét, hogy természetesen a vita tárgya lehet az a levél, amit Torgyán frakcióvezető úr a házbizottságnak küldött, de nem ennek a levélnek a megválaszolása a mi feladatunk, az a házbizottság dolga, hogy megválaszolja. A frakcióvezető úr fordulhatott volna közvetlenül az alkotmányügyi bizottsághoz, hiszen a Házszabály lehetővé teszi, hogy a Házszabály értelmezését bármely frakció kérje. Nem ezt tette, hanem az Országgyűlés elnöke fordult hozzánk.

Dné/e4 (Elnök)

Tehát ami kérdést nekünk el kell bírálnunk, az érdemben egy kérdés, nevezetesen - a Házszabályt értelmezve -, házszabályszerű-e a Magyar Demokrata Néppárt országgyűlési képviselőcsoportjának megalakulása.

Tehát ezt csak azért vetem fel, mert - még egyszer mondom - lehet szólni erről a levélről, de ez a levél csak a mellékelt dokumentumok egyike; ennek a levélnek a részletes megválaszolása nem a mi feladatunk. - Dávid Ibolya kért szót. Parancsoljon!

DÁVID IBOLYA (MDF): Köszönöm szépen. Mindenekelőtt szeretném elmondani, hogy nekem a mai ügyrendi vita nem Torgyán képviselő úr ügye és nem valami testvérháborúnak a része, hanem az elmúlt hat évben bármikor, az ügyrendi bizottság vagy az alkotmányügyi bizottság vagy az Országgyűlés hasonló helyzetbe került, következetesen egyféle álláspontot képviseltem; semmiféle aktualitása nincs ma ennek az ügynek, túl azon, hogy elénk került. Amikor hallgattam Bihari urat, aki egyértelműen nyilatkozott arról, hogy ez házszabályszerű

és szinte már nincs is min vitatkozni, azért fölöttlött bennem az az 1994. szeptember 1-jei ülés jegyzőkönyve - és nagyon sajnálom, hogy akkor Bihari úr ezen az ülésen nem vett részt és az ő véleménye ebben nem jelent meg. Ekkor a jelenlegi Hárszabály-szövegünknek megfelelően előterjesztett javaslatához Kalmár Péter úr benyújtott egy módosító indítványt, ami a pártegyesülésre és a pártszétválásra vonatkozott. Az a vita, ami akkor itt, az alkotmányügyi bizottságban lefolyt, az e körül a módosító indítvány körül folyt. Azonban hogy mennyire nyitva hagyta az alkotmányügyi bizottság akkor ezt a kérdést, csak két szélső véleményt ismertettek. Az egyik az - ami bekerült ide, a sárga ismertető anyagba -, hogy alakíthatnak tizenöten; ez akkor ott Hack Péter képviselő úr véleménye volt, ami nem kapott bizottsági szavazással megerősítést.

ELNÖK: Ez Áder János véleménye volt.

DÁVID IBOLYA (MDF): Hack Péter képviselő úrnak volt egy kiragadott mondata, és nem bizottsági szavazás volt.

Ugyanakkor, hadd mondjam el, hogy a levezető elnök például így nyilatkozott: "Az új Hárszabály tervezete, tehát a jelenlegi 15. jelenlegi formájában azt nem akadályozza meg, hogy pártok párttörvény szerinti szétválása vagy egyesülése esetén azonnal frakciót lehessen alakítani. Ez a kiegészítő szabály, ez nem arra szolgál, hogy azt elősegítse, mert azt így is lehet. Arra szolgál, hogy az a képviselő, aki nem kilépett, nem kizártak, hanem nem ért egyet azzal, hogy egyesült a pártja egy másik párttal, vagy hogy szétvált, tehát önhibáján kívül került egy bizonyos helyzetbe, az ne kerüljön a büntetőszázadba, ne kerüljön a hathónapos parkoló pályára."

Még egy vélemény volt, Szigethy István képviselő úr véleménye, aki nagyon feszegette ezt a kérdést, és ugyanúgy nyitva maradt azon az ülésen. "Egy nagyon égető és bármikor előfordulható kérdés úgy néz ki, hogy nincsen szabályozva. Tehát valahogy, igennel vagy nemmel, de azért célszerű lenne állást foglalni. Kilép valahonnan 15 képviselő és mögötte alakul egy párt. Akkor másnap alakíthatnak-e frakciót, újat? Tehát nem más frakcióhoz csatlakozik, mert ezt megtiltja a jogszabály, tehát újat alakíthat-e, vagy pedig nem alakíthat. De ebben valamilyen állásfoglalást mindenképpen szükséges tenni - javasolta Szigethy úr -, mert nem lenne jó, ha egy ilyen kérdést nyitva hagynánk a Hárszabályban." Ugyanehhez csatlakozott Toller képviselő úr is, aki azt mondta, hogy ez egy nyitott kérdés, ez nem eldöntött kérdés. És Haller képviselő úr is, az MSZP-ből.

Tehát ezen az ülésen arra a bizottságunk a-t vagy b-t nem mondott, hogy mi van akkor, ha tizenöten kilépnek; ez egy kérdés, problémaként felvetődött, a bizottság állást ebben a kérdésben nem foglalt. Nagyon nehéz is egyébként ebben a kérdésben állást foglalni. Mert, bár Bihari úr azt mondja, hogy ez nem legitimációs kérdés, én mégiscsak legitimációs kérdésnek...

BIHARI MIHÁLY (MSZP): Nem azt mondtam, hogy nem az. Azt mondtam, hogy az; de az nem tartozik a mi bizottságunk kompetenciájába.

DÁVID IBOLYA (MDF): Így mondta, hogy nem legitimációs kérdés. És hogy mennyire legitimációs kérdés, hadd mondjam el: a korábbi vitákban Vastagh Pál részt vett ezeken az üléseken, ami már hat év óta a parlamentnek vitája - tehát nem új keletű ez a kérdés -, és Vastagh Pál akkor úgy nyilatkozott: ha összevetjük az alkotmány, a párttörvény és a választójogi törvény rendelkezéseit - és erre külön szeretném mindenkinek a figyelmét felhívni -, akkor az a helyzet, hogy politikai párt úgy alakítson a parlamenten belül frakciót, a választásokat követően, hogy maga nem mérettetett meg, ez a jelenlegi közjogi szabályainkkal meglehetősen ellentmondásos helyzetet teremt. A választójogi törvény

rendelkezéseiből kiindulva teljesen világos, hogy a választójogi törvény - és ez egybekapcsolódik a párttörvénnyel és az alkotmánnyal - annak a konstatálását, hogy párt valóban a közakarat kinyilvánításában részt vesz, ennek megmérésére viszonylag egzakt módszereket alkalmaz; és ez tulajdonképpen az egész szűrőrendszer, amely beindult a választójogunk rendszerében, ezt támasztja alá. Ha egy számsort meghallgatnak - ez mind Vastagh képviselő úr, akkori képviselő úr nyilatkozata volt - a bizottság tagjai, akkor teljesen világossá válik, hiszen 1990-ben a választásokkor 65 párt regisztráltatta magát. Ebből a 65 pártból mindössze 28 jutott el addig, hogy egyéni választókerületben képes legyen választáskor jelöltet állítani, további 19 lett csak alkalmas arra, hogy területi listát állítson, és mindössze 12 jutott arra, hogy országos listát tudjon állítani. És itt jött az akkori 4 százalékos küszöb, és mindössze csak 6 párt jutott be a parlamentbe.

Vastagh úr szerint, ha ezeket a rendelkezéseket egybevetjük, akkor nyilvánvalóan ez a közjogi szabály, intézményrendszer tulajdonképpen arra az álláspontra készítet bennünket, hogy ezt megkerülve nyilvánvalóan a többi párt számára sem lehetne egyenlő elbánás és azonos megítélés, ha az ilyen jellegű törekvéseket jogilag támogatnánk. Akkor ez volt a Szocialista Párt véleménye.

Hadd mondjak két szélsőséges példát. Az egyik példa az, amikor az a Munkáspárt, aki végigjárta az előbb felsoroltakban a jelöltállítás, nem érte el 1994-ben azt az 5 százalékos küszöböt, hogy a parlamentbe kerüljön, utóbb bármilyen eszközzel megteremtheti a lehetőségét annak, hogy 15 képviselővel a magyar parlamentben egy olyan közjogi alakulatot hozzon létre, amire a '94-es választásokon a választópolgárok kinyilvánították, hogy nem kívánják a parlamentben közjogi alakulatként látni. Nagyon komoly problémát vet fel, elsősorban azoknál a pártoknál, amelyek kiestek - tehát vállalták a megmérettetést, de nem jutottak be -, de ugyanolyan legitimációs problémát vethet föl azokkal a pártokkal szemben, amelyek meg sem születtek, mert egy héttel ezelőtt születtek meg. És ilyen értelemben, az én megítélésemben, ez valós legitimációs kérdés.

Vannak olyan házszabályok Európában - ilyen a német házszabály például -, ahol adhat legitimációt egy országgyűlés többségi szavazata. De valakinek egy ilyen közjogi alakulatot legitimálni kell a Házban. Én nagyon furcsának éreztem a hétfői összejövetelen, hogy a házelnök úr egyszerű bejelentést tesz, és egy bejelentésnek az a következménye, hogy megalakul egy olyan országgyűlési képviselőcsoport, amelynek ugyanolyan közjogi státusza van, pusztán a bejelentéstől.

Gondolják végig, területi vagy pedig időközi választáson megválasztanak egy képviselőt. Ez a képviselő úgy kerülhet be a Házba, hogy összehívják a mandátumvizsgáló bizottságot, aki megint végigvizsgál mindent, és az Országgyűlés szavaz arról a képviselőről, aki egyébként, mondom, vizsgáltuk végig a folyamatában, hogy szabályosan került be, itt még egyszer, ha formailag is, de dönteni kell arról és elfogadni, hogy ő a Magyar Országgyűlés legitim képviselője.

Tudom, hogy itt már olyan képviselők alkotják meg ezt a frakciót, akiknek a legitimációja nem vitás. Azonban közjogilag ők olyan többletjogosítványokkal fognak most rendelkezni, ami az én megítélésemben mindenféleképpen fölveti azt a legitimációs kérdést, hogy legitimációnak számít-e önmagában az ő bejelentésük, vagy pedig kellene vizsgálni azt, hogy valóban megtörtént a bírósági bejegyzés. Ki vizsgálta? Egy személyben az elnök úr vizsgálja ezeket? Hogy a bírósági végzés jogerős; tudom, hogy a párt azzal létrejött, hogy a bíróság a végzést meghozta. Kérdés, hogy egy közjogi alakulat is létrejöhet-e egy nem jogerős végzés alapján?

Tehát sok olyan kérdés van, amiben én úgy gondolom, hogy mégsem egyértelmű a Házszabály jelenlegi rendelkezése. Nem egyértelmű azért sem, mert ez alapján, a 15. (1) és (2) bekezdése alapján az Országgyűlésben elvileg kétféle képviselő van: az egyik képviselő a független, a másik képviselő, aki a pártfrakcióhoz tartozik.

MG/e5 (Dávid Ibolya)

A pártfrakciókhoz tartozó képviselőknek pedig, ha nem odatartoznak, a 15. § (2) bekezdése kétféle lehetőséget biztosít, akit nem önszántából, hanem a többség akaratából kizárnak, és aki önszántából kilép. Valóban nincs harmadik kategória, nincs tömeges kiválás, amit az is alátámaszt, hogy a Magyar Demokrata Fórumban a párt nem vált szét. Ezt követően a frakció sem vált szét. Tehát valahol fogalmilag kell azt megteremteni, és erre a Házsabály egyetlen eligazító mondatot nem mond, hogy ha nem válik szét, nem szűnik egy frakció, akkor a tömeges kilépés, ami önmagában elegendő a frakcióalapításhoz, a Házsabály értelmében minek minősülne. De ebből a szövegezésből nekem az is egyértelművé válhat, hogy a kilépetteket függetlennek kell tekinteni, és ezt követő 6 hónap után élhetnek azzal a joggal, amit a Bihari úr elmondott, hogy képviselőcsoportot alapíthatnak. Ez egy második kategória ahhoz képest, amit az előbb elmondtam.

Még egyszer szeretném hangsúlyozni, hogy ebben a kérdésben a hatéves, akár a Kiszgazda 36-
ok kiválása, akár a MIÉP kiválása kapcsán, akár akkor, amikor a Házsabály megfelelő szakaszait vettük, következetesen ez volt a véleményem, ez nem egy újkeletű vélemény, és nem magyarázni kívánom a bizonyítványt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További hozzászólás van-e a vitához? Kutrucz Katalin.

KUTRUCZ KATALIN (MDNP): Köszönöm szépen. Én mint érintett, csak nagyon röviden szeretnék ehhez a vitához hozzászólni. Az első megjegyzésem egy kiigazítás. A párttörvény szerint a párt nem a bejegyzéssel jött létre, hanem a párttörvény 16. §-a szerint akkor, ha a kérelmet megfelelő formák kíséretében benyújtotta. Ez egy garanciális szabály a párttörvényben, eltér az egyesülési jog alapján létrejött egyéb szervezetektől. Éppen azért, hogy különböző mahinációkkal ne lehessen egy párt megalakulását megakadályozni. De ez csak egy jogszabályi kiigazítás, el kell olvasni a párttörvény 16. §-át.

A másik megjegyzésem: én tudom, hogy képviselő asszonynak hat éve ez a véleménye. Nem is vitatom azt, hogy neki joga van ilyen véleményhez. A helyzet azonban az, hogy akkor, amikor az új Házsabályt megcsináltuk, és ebből a szempontból teljesen lényegtelen, hogy mi volt az új Házsabály megalkotása előtt, akkor az új Házsabály előkészítése során képviselő asszony, aki velem együtt ott ült ebben az előkészítő bizottságban, nyilván kiválóan emlékszik, hiszen ő akkor elmondta ugyanezeket az érveket, én is emlékszem rá, hogy végül is másként határoztunk. Hosszú viták voltak. A vita lényege az volt, hogy lehet-e házsabályi rendelkezésekkel befagyasztani a magyar pártstruktúrát — amely mindannyiunk által tudottan nem egy kialakult struktúra. Csak melleleg jegyzem meg, hogy Európa nyugati felében is alakulgat, pedig ott már kialakultabb struktúráról van szó —, vagy ne tegyék ezt meg. Nagyon hosszú vita után jutottunk el arra a megállapításra, hogy szerencsétlen dolog lenne a jog eszközeivel befagyasztani társadalmi mozgásokat. Ezért született meg a Házsabály olyannak, amilyenek megszületett. Csak emlékeztetni szeretnék rá mindenkit, aki részt vett ebben az előkészítésben, hogy az eredeti szöveg azt a szándékot tükrözte — a Házsabály első változata —, hogy fagyasszuk be a pártstruktúrát. Abban ugyanis az szerepelt, hogy az országgyűlési választásokon induló pártok alapíthatnak képviselőcsoportot. Ez azért maradt ki, mert végül is — hangsúlyozni szeretném, hogy nagyon hosszas és alapos vita után — arra a megállapításra jutottunk, hogy helytelen dolog lenne ezt megtenni. Ezért lett ilyen a Házsabály, amilyen lett. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. További hozzászólás? K. Csontos Miklós.

K. CSONTOS MIKLÓS (FKGP): Köszönöm szépen. Nem tudok egyetérteni Bihari Mihály fejtegetésével. Jó, hogy abból indul ki, hogy van egy végzés, bejegyzett. A végzés még nem

jogerős. Egy jogásznak akkor végzés a végzés, amikor az már jogerőre emelkedett. (Kutrucz Katalin: Nem kell! - Bihari Mihály: Valamit eltévesztesz. Bocsánat.)

Ebből adódik azután a fejtegetés téves volta, hogy tulajdonképpen itt jelen pillanatban még egy végzés sincs. Ezt hangsúlyozni szeretném.

Azon kívül hangsúlyoznom kell azt is, hogy a Magyar Demokrata Fórumra adták le a választók a szavazatukat. Én úgy érzem és úgy hiszem, hogy ezt vizsgálni kell, bár ellentétes nyilatkozat van. Vizsgálni kell, hogy egy párt a szavazói táborával kapcsolatban mit tehet és mit nem tehet. De a választók szavazatával semmiképpen nem lehet olyan módon gazdálkodni, hogy azt átadja egy másik pártnak. Szerintem ez testidegennek tűnik.

Azt is vizsgálni kell, hogy mi volt a Házsabály alkotása idején, milyen körülmények és milyen viszonylatban jött létre. Akár idézhetjük a Házsabály szellemét, akárhogy is vesszük, nem lehet levonni ebből azt a következtetést, hogy ez egy legális megoldás lenne. Említeni kell azt az esetet, akár pont a legnagyobb párttal szemben... Ne sértődjenek meg, de ha önöknél a hajósiak azt csinálják, hogy külön kiszakadnak 15-en, vagy a Nánási útiak kiszakadnak 20-an, akkor hány párt lesz? Ez a pártképződmény, ami így jön létre, azt hiszem, nem abból adódik... Azért kell önöket mondanom, elnézést, mert önök a nagy párt. A kis frakciók esetében ez nem fordulhat elő. De ott ez a lehetőség megvan. És nem hiszem, hogy a Házsabály erre apellált volna, erre jött volna létre, hogy ilyen megoldások egyáltalán szóba kerülhessenek. Én ebből kifolyólag tudom azt mondani, hogy a mi álláspontunk ilyen vonatkozásban helyes. Emiatt fenntartom, és nem tudom elfogadni az ellenkező véleményt, ami Bihari Mihály vonatkozásában jelentkezett elsősorban. Köszönöm.

ELNÖK: Rubovszky György, utána Fodor Gábor, utána Balsai István, majd Szigethy István.

RUBOVSZKY GYÖRGY (KDNP): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Nagyon röviden, nem szeretném a házsabályi rendelkezéssel kapcsolatos vitákat feleleveníteni, mindenki hallotta. Mi azon az állásponton vagyunk, amit Bihari Mihály alelnök úr is kifejtett. Mi sem tartjuk kizártnak. Tehát támogatjuk a Magyar Demokrata Néppárt frakciójának az elfogadását. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Fodor Gábor.

FODOR GÁBOR (SZDSZ): Köszönöm szépen. Én először arra a kérdésre szeretnék válaszolni, amit Hack Péter elnök úr tolmácsolt felénk, amivel Gál Zoltán országgyűlési elnök úr fordult a bizottsághoz. Nevezetesen: a Házsabálynak megfelelő-e a Magyar Demokrata Néppárt megalakulása? Az én válaszom: igen, megfelel.

Szeretnék röviden reagálni néhány olyan felszólalásra, amit hallottunk, leginkább Dávid Ibolyára. Úgy gondolom, Dávid Ibolya nagyon fontos és megszívlelendő szempontot mondott el. Az egyik legfontosabb érvenek azt találtam, amikor arról beszélt, hogy végül is a legitimáció problémája, amire Bihari Mihály is hivatkozott már, vagyis hogy nem mérettetett meg egy párt a választásokon, amelyik most képviselőcsoportot alakít, és hogy erre van-e lehetőség. Azt kell, hogy mondjam: erre a Házsabály egyértelműen lehetőséget ad, hiszen a Házsabály 9. § (4) bekezdése arról rendelkezik, hogy mi a teendő akkor, ha olyan képviselőcsoport alakul, amelyik nem rögtön a választások utána alakult meg. Tehát számolt azzal a Házsabály, hogy ilyen képviselőcsoport létrejöhet. Tehát nem érzem ezt a problémát olyannak, ahogyan Dávid Ibolya exponálta.

A problémát politikailag valósnak gondolom, és úgy gondolom, sok jogos, értelmes és okos szempontot mondott el, de a Házsabály jelen pillanatban másról szól. A Házsabály egyértelműen rendelkezik.

Az a passzus, amire K. Csontos Miklós hivatkozott Torgyán pártelnök úr beadványában,

szerintem nem alkalmazható a jelen helyzetre. Hiszen a 15. § (2) bekezdése egyértelműen képviselőről beszél, nem pedig képviselőkről. Gondolom, nem véletlenül. Jelen esetben is, ha képviselőről beszélünk, a konkrét példánál maradva, nyilván Für Lajosnak és Salamon Lászlónak az a helyzete, hogy 6 hónapig független képviselő, utána eldöntheti, csatlakozik-e valamelyik képviselőcsoporthoz. De ha nem egyes képviselőkről van szó, hanem képviselőcsoportokról, azok megtehetik azt, hogy megalakulnak, és a megalakulástól kezdődően önálló képviselőcsoportként működnek a Házban.

Dné/e6 (Fodor Gábor)

Ez egyébként egybevág azzal a, megint csak politikai érvel, amit Kutruicz Katalintól hallottunk, ami fontos érv ugyancsak, hogy nem kívánja nyilván a Házzsabály korlátozni a politikai mozgásokat. Mászt jelent egy politikai mozgás, ha egy képviselőről van szó, vagy kettőről vagy háromról, hiszen azok lehetnek egyéni problémák, sérelmek, konfliktusok, személyes ellentétek és nagyon sok minden más, de nyilván mászt jelent az, ha nagyobb méretű, 15-20 képviselőt érintő elválásról, kiválásról van szó. Az bizony már politikai mozgásnak, adott esetben társadalmi vetülettel számoló politikai mozgásnak is tekinthető; és ezt helyes, hogy nem korlátozza jelen pillanatban a Házzsabály.

Tehát úgy gondolom, hogy a helyzet - énszerintem - egyértelmű, és jogszerű a megalakulása a Magyar Demokrata Néppártnak.

ELNÖK: Köszönöm. Balsai István!

BALSAI ISTVÁN (MDF): Tisztelt Bizottság! Nem kétségesen, bonyolult helyzet van, ahogy ezt Bihari képviselő úr, alelnök úr ezt érzékeltette, és nem kétséges az sem, hogy az önök döntése a hatályos Házzsabály alapján, ügyrendi értelemben, az új frakció megalakulása és a párthoz tartozása vonatkozásában nem lesz nyilván nemleges, hiszen a Házzsabály valóban nem tiltja ezt meg. Azonban ez a bizottság - szeretném önöket emlékeztetni - nemcsak ügyrendi bizottság, hanem alkotmányügyi bizottság is. Ennek a bizottságnak a tagjai egy ilyen döntés kapcsán természetesen a döntéshozók felelősségét fogja magával cipelni abban az esetben, ha jól értettem a beadványból, amelyet a pártelnök úr az idemellékelt irat szerint eljuttatott, alkotmányossági problémát lát észlelni. Azt hiszem, hogy ez is egy nagyon fontos szempont.

Itt sok utalás történt. Bihari képviselő úr, alelnök úr legitimációs kérdésnek...Nem! Kedves képviselőtársaim, alkotmányossági problémáról van szó. Arról van szó, ahogy ezt itt a hosszú idézetben Vastagh Pál egykori képviselő, jelenlegi igazságügy-miniszter néhány évvel ezelőtt megfogalmazta, és igen hosszasan igyekezett Dávid Ibolya képviselő, szerintem rendkívül érvdús érveléssel érzékeltetni, hogy nem egyforma helyzetbe kerülnek politikai pártok. Azt pedig jól tudjuk a magyar alkotmány írott és íratlan szelleméből és az Alkotmánybíróság döntéseiből, hogy természetesen az intézményes demokrácia intézményeire vonatkozó egységes szabályozás követelménye azt kívánja meg, hogy adott esetben a politikai pártok, amelyek a parlamentben politizálnak, egyforma helyzet alapján kerüljenek oda. Az egy más helyzet, amire Fodor Gábor utalt, hogy a Házzsabály arról is rendelkezik, hogyha később alakul. Úgy is alakulhat később egy frakció, hogy van egy időközi választás, olyan sok hely megürült, hogy egy párt, mondjuk, frakcióképes létszámban kerül be.

Tehát számtalan, milliő variáció lehetséges arra, hogy valóban, választási helyzet alapján, pártok megfelelnek azoknak a feltételeknek, hogy például: ugye, van egy alapszabályuk, ahol megírják, hogy hol a székhelyük, és ezt a bíróság tudomásul veszi. Most nem megyek ebbe bele; de természetesen valamilyen elszámolási kötelezettséggel felkészülnek a pártok gazdálkodásával kapcsolatos jogszabályoknak eleget tenni. Természetesen összegyűjtik a tagjaik részére, vagy az általuk támogatott jelöltek számára a kopogtató cédulákat, és természetesen a területi lista állításának azt a nem csekély kötelezettségeit - amelyet ismerünk

valamennyien, hiszen nem most kerültünk a választójoggal szembe; és nem sorolnám itt tovább - teljesítik, majd ezt követően elhullanak, elvéreznek, nem kerülnek be a parlamentbe, mert nem érik el a 4 százalékot, vagy még a közelébe se jutnak - ötöt most már.

Az az igazság, tisztelt képviselőtársaim, hogy ugyanakkor, amikor a mi Hárszabályunk nem tiltja meg, hogy 15 képviselő frakcióvá alakulva, maga mögé pártot szervezve ugyanolyan helyzetbe kerüljön, mint az a másik hat parlamenti párt - most a létszámokat nem érintve -, akik mindezen keresztül mentek és másik 20, parlamentbe igyekező párt, akik ehhez nem voltak elég erősek, nem voltak eléggé legitimek; én azt hiszem, ez alkotmányossági probléma. És én nagyon félek attól, hogy a döntésük következményeivel más síkon kell majd számolni, függetlenül attól, hogy milyen gyakorlat volt ebben a Házban korábban, három vagy négy évvel ezelőtt; ettől még lehet alkotmányellenes ez a gyakorlat, tisztelt képviselőtársaim.

ELNÖK: Szigethy István!

SZIGETHY ISTVÁN (SZDSZ): Először K. Csontos Miklósnak arra a felvetésére szeretnék reagálni, amely megkérdőjelezte a párt megalakulását; mivel a jogerős bírósági végzés még nem áll rendelkezésre. Ebben a körben szeretném emlékeztetni képviselő urat arra, hogy még a pártállami parlament 1989 elején ennél rugalmasabb és az európai normákhoz közelebb álló álláspontot foglalt el. Hiszen a társadalmi szervezeteknél, pártoknál az önszerveződést tartotta a központi kérdésnek, a döntő kérdésnek a megalakulás szempontjából és nem annak valamiféle hatósági bejegyzését; amely nem vitásan, különösen az akkori időkben, nagyon komoly politikai veszélyt jelenthetett volna.

Nagyon fontos kérdés, hogy megtagadható ez a bejegyzés természetesen, hogyha a párt célja alkotmányba ütközne. Erre van lehetőség. De nem attól jön létre egy párt, hogy valamiféle hatóság bejegyezte. Ez a polgári demokrácia alapelveivel ellentétes álláspont lenne; éppen a pártok önszerveződése a lényeg. És a törvény éppen ezért szóhasználatában csak a bírósághoz való benyújtás időpontját jelöli meg a megalakulás időpontjának, nem pedig azt, hogy bármiféle hatósági kontroll után, valamiféle hatósági engedélyezés, konstitutív bejegyzés formájában jönne létre valamiféle párt. Ez rendkívül fontos elvi kérdés, és ebben világosan és tisztán kell látnunk mindenképpen. Hangsúlyozom, elismerésem a megelőző pártállami parlamenté, hogy '89 elején már eljutott oda, hogy a törvényt ilyen formában tudta megfogalmazni.

A másik kérdés a legitimáció kérdése. Ebben, csak szeretném hangsúlyozni, hogy Bihari Mihály részletes elemzésében is utalt erre a kérdésre, de természetesen a nagyon sok információ mellett lehet, hogy ez elkerülte a figyelmet, utána Fodor Gábor ismételt hangsúlyozta, hogy a Hárszabály kifejezetten rendelkezik a 9. (4) bekezdésében az így megalakult új képviselőcsoportokról. Tehát egy kétharmadot igénylő parlamenti döntés, egy Hárszabály elfogadása után nincs értelme megkérdőjelezni az új frakció legitimitását. A további kérdés, hogy a hathónapos moratórium mennyiben alkalmazható, mennyiben nem alkalmazható. Azt hiszem, ez az egyetlen olyan kérdés, amelyben határozottan még állást kell foglalnunk; éppen azért, mert a szeptember 1-jei bizonyos vitán, amelyet Dávid Ibolya részletesen ismertetett, valóban nem jött létre a bizottságban egy egyértelmű állásfoglalás. Nekem az a véleményem, hogy abból a jogi levezetésből, amelyet Bihari Mihály elmondott, következik, hogy az egyéni kilépésen és az egyéni kizáráson túlmenő politikai mozgások - tehát például, mindkét irányban, egyrészt a pártok összevonása, összeolvadása, másrészt szétválása, nagyobb csoportok kiválása - esetén nem az egyéni kilépésekkel kapcsolatos rendelkezéseket kell alkalmazni és kizárásokkal kapcsolatos intézkedéseket kell alkalmazni - Bihari Mihály plasztikusan hivatkozott arra, hogy ennek van egy szankció jellege -, hanem éppen azt, hogy itt politikai mozgás történt, párt szétvált, másik esetben, természetesen össze is olvadhatna; a pártoknak és a frakcióknak ilyen értelemben valamilyen formában meg kell

egymásnak felelniük. Ez célszerű. Nyilvánvaló, itt is van korlát, a 15 fős létszám; de hát ez egy részletkérdés.

Tehát a lényege az, hogy az egyéni kiválásokkal kapcsolatos szabályok itt - úgy tűnik - nem alkalmazhatók. Mi szándékosan szabályoztuk már a 9. (4) bekezdésében azt, hogy mi történjék abban az esetben, ha nem a parlamenti választásokon megmérettetett párt alakít frakciót. Tehát erről van rendelkezés. Én úgy gondolom, éppen ezért az lenne a célszerű, hogy a bizottság most már egyértelműen foglaljon állást abban, amelyben 1994. szeptember 1-jén sajnos nem jött létre valóban egy egyértelmű állásfoglalás. Azt fölvetném, hogy ez egy olyan jellegű kérdés - és itt kicsit ismétlem magam '94. szeptember 1-jéről -, el kéne gondolkodnunk azon, hogy ezt a Hárszabály revíziója során egyértelműen a Hárszabályban is rögzítsük. Hiszen az élet azt bizonyította, hiába tekintette a bizottság evidenciának akkor, hogy hogyan kell értelmezni a Hárszabályt, mégis erre a vitára sor kerülhetett. Az ilyen vitákat meg lehetett volna előzni abban az esetben, hogyha esetleg a bizottság egy módosító indítvánnyal ezt a kérdést akkor rögzíti, kimondotta. Akkor úgy tűnt, hogy erre nincs szükség.

ELNÖK: Szájer József, utána Dávid Ibolya.

SZÁJER JÓZSEF (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! A Fidesz részéről, szintén nagyon röviden, szeretném jelezni az álláspontunkat: mi nem kívántunk kifogást emelni korábban sem a házelnök úr jogértelmezésével szemben, és ezért nem is tartottuk szükségesnek, hogy ebben bármilyen szerv külön jogi állásfoglalást tegyen. Mivel azonban Torgyán elnök úr kezdeményezésére ez megtörtént és a házelnök úr egy ilyen levéllel fordult a bizottsághoz, ezért mi támogatni fogjuk egyébként a házelnök úr eredeti jogértelmezését.
MG/e7 (Szájer József)

Ha megengednek még egy megjegyzést: a Kiszgazdapárt levelében szerepel, hogy az Alkotmánybírósághoz kívánnak fordulni abban az esetben, ha nem nekik megfelelő értelmezés születik. Szeretném röviden tájékoztatni a bizottságot, illetve a Kiszgazdapárt képviselőjét, hogy az Alkotmánybíróságról szóló törvény alapján erre nincsen mód. Köszönöm.

ELNÖK: Dávid Ibolya.

DÁVID IBOLYA (MDF): Köszönöm szépen. Visszatérve a házelnöki teendőkhöz, szeretném leszögezni: nem vitatom, hogy létrejött a Néppárt. Nekem az jelent megoldhatatlan kérdést, hogy egy párt mikortól kezdve alakíthat frakciót. Tehát nem az, hogy ők létrejöttek szabályosan, vagy nem, hanem hogy frakciót mikortól alakíthatnak. Ilyen értelemben nyitva áll egy fellebbezési határidő 15 napig a párt bejegyzése ellen. Nem a párt legitimitását vitatom, hanem azt, hogy nincsenek szabályok arra, hogy mikortól kezdve lehetne. Mert a tipikus eset az, hogy a pártnak még pártgazdálkodási törvénynek is meg kell felelnie ahhoz, hogy elinduljon a parlamenti választáson.

De hogy mennyire nem tiszta ez a helyzet: senki nem tudja, hogy a házelnök úrnak mit kell vizsgálnia egy ilyen bejelentésnél, mikortól alakíthat frakciót és mit kell becsatolni. Ebből a papírból, amit benyújtott a Néppárt frakciója, csak egy nem derül ki, ami a dolog sava-borsa, hogy például kormányzóparti, vagy ellenzéki. Tudom, hogy ellenzéki frakció lesz, de miután ennek nagyon komoly költségvetési és egyéb vonzata van, ezért nyilvánvalóan meg kellene azt is követelni, hogy nyilatkozzanak azok, akik frakciót akarnak alapítani vagy kiváltak, hogy kormányzópartiak, függetlenek — mert az egy harmadik kategória —, vagy ellenzékiek. Ugyanakkor nyilatkozni kellene nagyon sok más kérdéstről is. Hiszen a Hárszabály erejénél fogva a bizottsági tagság például megszűnik. Itt a bizottsági tagságnál sem ismer ilyen kategóriát a Hárszabály, hogy kivéve, ha tömegesen lépnek ki és a létszámuk eléri a 15 főt.

Egy exlex állapot van, amit csak egy módon lehet rendezni. Abban az esetben, ha — amikor a párt a megalakulását bejelentette vagy a frakció a megalakulását bejelentette — tudjuk, mit kell vizsgálni, és azt is tudjuk, hogy ez szabályosan alakult meg, vagy sem. Ezekre nincsenek szabályaink. Ehhez nagyon kevés az én megítélésem szerint az, hogy a házelnök úr azt mondta, hogy megérkezett, bejött, itt van, és mint a gomba, belenő egy közjogi testület a Magyar Országgyűlésbe. Valahol valakinek ezt a legitimitációt meg kell oldania.

Azt a megoldást is elfogadom, amit Ausztriában vagy Németországban csinálnak, hogy minden olyan újabb alakulatot, ami az Országgyűlésben több jogosítvánnyal rendelkezik, mint ugyanannyi számú önálló képviselő, az Országgyűlés többségi szavazással legitimálja. Csak ezt a fajta természetes belenövési folyamatot tartottam nagyon életidegennek a magyar parlamentben.

A 9. § (4) bekezdésre, amire kedden is hivatkoztak már, hogy utóbb alakult képviselőcsoport. Ennek 1200 másik esete lehet. Nem lehetett kizárni azt, ha egy párt 14 képviselőt bejuttat a Magyar Országgyűlésbe, egy idő után az egyik független átül hozzájuk, megvannak 15-en, és ők a választáson indult párt volt. Nem lehetett kizárni, hogy utóbb, amire minden vitánk visszavezethető, egy pártegyesülés és egy pártszétválás esetén alakul egy frakció, akik már az Országgyűlésben egyébként bent voltak. Azzal sem tudott a Házsabály számolni, hogy mi van akkor, ha egy 60 fős képviselőcsoport 31 bejelenti a Ház elnökének, hogy megszüntetjük a képviselőcsoportot, mert ezt egy többségi szavazással meg lehet tenni. Marad 29 fő, aki önállóan jogosult frakcióalakításra is, de miután a többség előle elvette ezt a lehetőséget, tehát nem lehetett lezárni azzal, hogy csak azok alakíthatnak, akik a választáson önállóan és az általános választáson 15 főhöz jutottak, mert az élet nagyon sokfélét produkál. A kérdés az, hogy támogathatunk-e egy olyan megoldást, amit az élet ilyen módon produkált, ahogy elmondtuk, hogy megkerülve a választókat és megkerülve a Ház egyfajta legitimitációs eljárását, közjogi testület alakul ki az Országgyűlésben.

ELNÖK: Rubovszky György, utána Bihari Mihály.

RUBOVSZKY GYÖRGY (KDNP): Tisztelettel, ezzel kapcsolatban egyetlen megjegyzésem van. Odáig minden, előttem felszólaló képviselőtársam eljutott, hogy bizonyos kérdéseket rendezni kellett volna vagy rendezni kellene. Arra szeretném felhívni tisztelt képviselőtársaim figyelmét, hogy az a 15 országgyűlési képviselő a mostani, írott Házsabály alapján lépett ki, következésképpen odáig eljutottunk, hogy ez hiányos. Akkor nekünk le kell nyelni a békát, ők jogszerűen jártak el. Megfontolandó, hogy a jövőre nézve hogyan pontosítjuk a Házsabályt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Bihari Mihály.

BIHARI MIHÁLY (MSZP): Csak három reflexió ahhoz, amit Dávid Ibolya mondott. Az egyik, hogy szerinte kérdéses, szabályosan alakult-e meg ez a párt. Nem kérdés, elég egyszerűen megoldható jogi kérdés, a párttörvény 1. és 16. §-a rendelkezik erről. Nevezetesen azt mondja ki, hogy a párt azzal jön létre, ha a bíróság előtt kinyilvánítja a pártként való működését. A 16. § még egyértelműbben fogalmaz, azt mondja: a párt akkortól működhet pártként, amikor benyújtotta a bírósághoz a kérelmét. Ettől kezdve működhet a párt, ettől kezdve alakult meg.

Az elején azért foglaltam a tényállást, az időrendiséget, hogy ebben sem legyen kérdés. Mert ha ez kérdéses, akkor valóban minden kérdéses. (Dávid Ibolya: Ez nem kérdéses nekünk. - Balsai István: Ezt mi is tudjuk.) Akkor félreértettem, bocsánat. Tehát a párttörvény szerint alakult meg ez a párt, és nem a frakció mögé szerveztek pártot, ezt Balsai István mondta, hanem egy megalakult párt jelentkezett utána képviselőcsoportként való megalakulási

igénnyel. (Balsai István: Elnök Úr! Ebbe ne menjünk bele!)

A másik, hogy exlex állapot van-e. Nincs exlex állapot. Olyan állapot van, ami ismert a jogban természetesen, hogy a Hárszabály két esetről egyértelműen rendelkezik. A többről nem. Azok is ugyanolyan példák lehetnek volna, mint amelyeket én is felsoroltam és mások is, amit legutóbb Dávid Ibolya mondott, hogy elfogyhat a képviselőcsoport-alakításhoz szükséges 15 fő, vagy éppen megnövekedhet és a többi. Éppen azért foglaltunk a hatpárti tárgyaláson is és később is állást ebben a kérdésben úgy, hogy nem lehet szabályozni minden elképzelhető esetet valamilyen poroszos kazuisztikával, és ezért általános szabályt kell hozni. Abban a kérdésben pedig, hogy vajon az egyesülés, szétválás különféle módjait — ezek is sokfélék lehetnek — lehet-e egyértelműen szabályozni, és más eseteket, az az álláspont alakult ki, hogy nem lehet. Viszont a kizárást és a kilépést lehet szabályozni, és ezt a két esetet szabályozza a Hárszabály. A többről nem szól. Ehhez a két esethez fűződik az a jogkövetkezmény, amely a 6 hónapos kivárára vonatkozik, a többihez nem. Ez egy elég ismert és logikailag is egyértelműen megoldható jogi kérdés.

Végül pedig, hogy nyilatkoznia kellett volna ennek a képviselőcsoportnak különböző dolgokról, ez igaz. A 9. § (2) bekezdése sorolja föl pontosan, tételesen, hogy miről kell nyilatkoznia. A bejelentésnek tartalmaznia kell, írja a Hárszabály, a képviselőcsoport elnevezését — ez benne van a papírban — a csoport vezetőjének, esetleges egyéb tisztviselőinek a nevét, ez is benne van, valamint a képviselőcsoport névsorát. Ez is benne van a papírban. Másról nem kell. Nyilatkozhat, ha akar, de másról nem kell, hogy nyilatkozzon. Ezért mondtam az elején, hogy formailag, alakilag tökéletes ez a beadvány, amit a kivált párt beadott.

Egy utolsó észrevétel — lehet, hogy ez csak félreértés volt —: én nem azt mondtam, hogy ez nem legitimációs probléma. Fura lenne, ha szociológus-politológusként azt mondanám, hogy nem az. Azt mondtam, hogy az. Vaskosan az, és lehet felhozni egy csomó érvt mellett, ellene és a többi. Azt mondtam, hogy ebbe a vitába — nem azért, mert nincs véleményem — nem kívánok belemenni, mert véleményem szerint ez a kérdés jogi megítéléséhez nem vezet, nem tartozik hozzá. Én ezzel lezártam az én véleményemet. Nem másét, mert természetesen erről mindenki azt mond el, amit gondol és vél. Én csak azt mondtam, hogy annak a megítélése, hogy vajon milyen legitimáltsága van egyiknek, másoknak a választási rendszer és a választók akaratát ez mennyiben változtatja meg, hogy vajon kívánatos-e egyáltalán a parlamenti pártstruktúra átalakulása vagy sem, illetve hogy a Hárszabály lefedheti, lemerévítheti-e ezt vagy sem, azt mondtam, ebben a kérdésben nem kívánnék belemenni. Köszönöm.

Dné/e8

ELNÖK: Szabad György!

SZABAD GYÖRGY (MDNP): Tisztelt Bizottság! Bihari Mihály, Rubovszky György, Fodor Gábor, Kutrucz Katalin, Szigethy István, Szájer József után én nem is látom szükségességét, hogy az általuk megállapított hárszabályszerűséget bármely vonatkozásban megpróbáljam újraigazolni. Úgy gondolom, minden lényegeset elmondtak, a jogi helyzetet tisztázták, tehát a bizottságnak módja van a döntésre.

Akik kérdőjeleket állítottak, megítélésem szerint, a jogi hézagokra mutattak rá, és valóban, minden biztonnyal általános jogalkotásunkban, illetve a Hárszabály szükséges átdolgozása során ezeket szűkíteni, csökkenteni vagy eltüntetni nagyon hasznos lesz. Úgy gondolom azonban, hogy egyik sem kérdőjelezi meg a hárszabályszerűségről elmondottakat.

Két dolog merült még föl - most részben Bihari Mihály visszautalt ezekre -, én más oldalról hadd tegyek minimálisat hozzá.

Mi a magyar jogfejlődés iránya? A választott képviselők mozgáslehetőségeinek az egyre

inkább megsűkítése, vagy éppen az ellenkezője? És mi az - ami ugyancsak fölmerült itt a vitában -, hogy vannak olyan alkotmányos elvek, amelyek a nem írott alkotmányban ellentmondának bizonyos tendenciáknak? Anélkül, hogy a részletekbe mennék, történészként azt mondom, hogy persze, vargabetűkkel, óriási vargabetűkkel, de teljesen világos a fő vonala minden európai parlamentáris országban a jogfejlődésben annak, hogy nem a megválasztott képviselő megkötése, hanem a megválasztott képviselőnek bizonyos feltételek közötti szabadsága az, ami meghatározó. Gondolják el csak, a magyar jogfejlődésben kezdetben gyakorlatilag követutasítás kötötte meg az országgyűlésen a magyar képviselő egész mozgását és minden megnyilvánulását. Ez egy önszerveződés folytán a szabadsághoz jutó képviselők kollektív fellépésének a szabályozásához vezetett. De amíg a képviselő szabadságának megőrzését egy önkényuralmi pártstruktúra nem próbálta ismételtén a magyar történelemben maga alá szorítani, mindig búvópatakként előjött az, hogy ez a fejlődés igenis a képviselő önkéntes megnyilatkozásának és politikai véleménye, illetve viszonyulása szabadságának formáit nem semmisítheti meg. Amikor megsemmisítették, akkor egy egészen más struktúra jött el.

És itt legyen szabad a nem írott alkotmányra egy vonatkozásban utalni. Deák Ferencet - aki talán a nem írott alkotmánynak egyik legjobb értője volt Magyarországon és egyben törekvő is arra, hogy amit lehetett, írott alkotmányba foglaljunk - egyszer szemrehányással illették, hogy egy nevezetes megnyilatkozás alkalmával, amelyik a korábbi álláspontjából kifejlően nem volt egyértelmű, miért nem fordult a néphez a nagyobb legitimáció kedvéért. És akkor Deák Ferenc azzal válaszolt: mert alkotmányunk értelmében nem arra vagyunk mi megválasztva, hogy ha döntenünk kell, akkor a néptől kérjünk tanácsot, hogy megtehetjük-e azt a lépést az ő szája íze vagy kedve szerint, hanem arra vagyunk választva, hogy mint megválasztottak, magunk döntsünk elveink, illetve a viszonyulásunk mikéntje tekintetében. Én úgy gondolom, hogy végső soron itt sincs másról szó. Köszönöm a figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. K. Csontos Miklós!

K. CSONTOS MIKLÓS (FKGP): Köszönöm a szót, elnök úr. Szigethy Istvánnal kapcsolatban szeretném azt megjegyezni: én nem azt kifogásoltam, amit a képviselő úr mond, hogy tulajdonképpen a bejelentéssel megkezdődhet a párt működése; nem erről van szó. Hanem arról, hogy mi történik abban az esetben, ha ezt a végzést, ami nem jogerős pillanatnyilag, megszüntetik, illetve megváltoztatják. Erre az esetre mondom én, hogy mégis azért a jogászok a végzés jogerejéhez vannak kötve általában. Tehát azt hiszem, hogy erre nem is kell többet mondani.

Fodor Gábor kollegával, képviselő úrral kapcsolatban szabad legyen: nem az egyes szám és a többes szám használata itt a mérvadó. El kell azt ismerni kérem, önnek is, hogy ezt a Hárszabályt nem az ilyen extrém esetekre hozták, ha már pedig nem erre jött, extrém esetre, akkor nyilván megvolt a célja is, hogy minek érdekében; az Országgyűlés működőképessé tételéhez kapcsolódik a Hárszabály léte, illetve a Ház működését szabályozza. Ilyen vonatkozásban tehát ezeket bele lehet magyarázni; egy jogszabály akkor jó, ha mindent bele lehet magyarázni és minden benne van a másik esetben, amibe semmit se lehet belemagyarázni.

Én felhívnam a figyelmet e tekintetben, hogy itt kifejezetten erre - hisz jogászok vagyunk túlnyomórészt, majdnem mindannyian -, kifejezetten erre az esetre ez a Hárszabály így, ahogy most áll és most van, nem alkalmazható. Illetve csak olyan értelemben, mint ahogy azt mi értelmezzük és ahogy, azt hiszem, a többiek is értelmezik. Tehát ez a két lényeges különbség.

Na most, ha kiindulok abból, hogy itt jogerős végzés van, vagy nincs, akkor viszont mondhatom a következőt: itt idő előtt vitatkozunk. Mert mindazután lehetne ennek a vitának

helye, amikor már eldőlt, hogy ez a párt be van jegyezve egyáltalán, vagy nincs bejegyezve jogerősen. Tehát megint mondanám, nem a működést kifogásolom, hanem csak akkor volna a vita aktuális, amikor már a jogerős végzés megvan e tekintetben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. További hozzászólás van-e? - Tisztelt Bizottság! Egy észrevétel... Igen, Koscsó Lajos, parancsoljon!

KOSCSÓ LAJOS (MSZP): Elnök úr, én azt szeretném kérni, ha szavaztunk, utána ne zárja le az első pontot; egy ügyrendi indítványt szeretnék tenni a szavazást követően.

ELNÖK: Igen. Én még arra szeretnék reagálni: több megszólalásban is olyan mondatok hangzottak el, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy a megszólaló a Ház elnökét kritikával illette.

Én szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy az újonnan születendő frakció megszületéséről a március 7-ei házbizottsági ülésen, ismereteim szerint, bejelentés történt. Ezen a házbizottsági ülésen senki, tehát egyetlenegy résztvevő sem sérelmezte ezt a körülményt. Tehát szeretném a Ház elnökének a védelmében megemlíteni: ő abszolút jóhiszeműen járt el, amikor azt hitte, hogy senki nem sérelmezi azt, hogy a Ház hatéves szokásának megfelelően új frakció keletkezett. Hiszen két frakció keletkezett már ilyen módon. Az egyik a 36-os frakció, amely mögött nem volt a választásokon induló párt - és akkor ezt senki nem sérelmezte -, a másik a MIÉP frakciója, és akkor sem döntött erről külön. Tehát a 36-os frakcióról külön a Ház soha nem döntött, hogy jogos-e ennek a létezése; és az alkotmányosságát sem feszegette senki ezeknek a frakcióknak.

Tehát a Ház elnökének a védelmében tartottam fontosnak mindezt megjegyezni.

Arra is szeretném felhívni a figyelmet, hogy az alkotmány értelmében az Országgyűlés 386 képviselőből álló testület. Az alkotmány a pártok és a képviselők közötti kapcsolatról egy szót sem szól. A képviselők függetlenek a pártjaiktól, és a szabad mandátum elve alapján szabadon dönthetnek. Emlékeztet, hogy volt olyan frakció, amelyik le akarta mondani azt a képviselőt, aki kilépett a soraiból, és ennek a jogi lehetőségét azóta sem sikerült megtalálni. MG/e9 (Elnök)

Ha ezek a kapcsolatok nem léteznek, akkor itt az alkotmányos kifogások eléggé megingathatóak. Ezt csak azoknak mondtam, akik az alkotmányos elveket kérték számon. Tisztelt Bizottság! Szeretném jelezni, hogy időközben további helyettesítési megbízások érkeztek be. Egerszegi László képviselő Serfőző Andrást, Szájer József Áder Jánost. Határozathozatal következik. Egy kérdésre kell választ adnia a bizottságnak, hogy a Házsabályt értelmezve házsabályszerű-e a Magyar Demokrata Néppárt országgyűlési képviselőcsoportjának megalakulása. Aki erre a kérdésre igennel válaszol, kérem, emelje fel a kezét, megszámolom a szavazatokat. 23. Ki szavaz ellene? 2. Ki tartózkodott? 2.

Megállapítom, hogy 23 igen, 2 nem és 2 tartózkodás mellett a bizottság úgy foglalt állást, hogy a Házsabály értelmében házsabályszerű a Magyar Demokrata Néppárt országgyűlési képviselőcsoportjának megalakulása.

Ügyrendi indítványra átadom a szót Koscsó Lajosnak. Parancsoljon. (K. Csontos Miklós: A szavazással kapcsolatban szeretnék!)

ELNÖK: Az előbb már Koscsó úr szót kért.

KOSCSÓ LAJOS (MSZP): Ha a szavazáshoz tartozik, én szívesen átengedem, mert más témát szeretnék. Ehhez tartozik, de más.

ELNÖK: K. Csontos Miklós, parancsoljon.

K. CSONTOS MIKLÓS (FKGP): Elnök Úr! Álláspontom szerint, ha ezt így döntötték el, abban az esetben Szabad György képviselő úrnak és Kutrucz Katalinnak jelen pillanatban nem lehet érvényes szavazata, miután más párt tagjai. Nem szavazhatnak ebben a kérdésben, ez a véleményem.

ELNÖK: Ehhez van hozzászólás? Ez egy ügyrendi indítvány volt. Bihari Mihály.

BIHARI MIHÁLY (MSZP): Azt szeretném kérdezni K. Csontos Miklóstól, hogy mire alapozza ezt a véleményét? A Hárszabály melyik rendelkezésére?

K. CSONTOS MIKLÓS (FKGP): Arra, hogy más párt tagjai, ha érvényes ez a kiválás vagy kilépés.

ELNÖK: Képviselő Úr! Felhívom a figyelmét, hogy eddig senki nem vizsgálta, hogy ki milyen párt tagja az asztal körül ülők közül.

K. CSONTOS MIKLÓS (FKGP): Abban az esetben téma. Vizsgálendő téma. Ez az egyik. A másik bejelentésem pedig, hogy kisebbségi véleménynyilvánításra kérek lehetőséget a Torgyán elnök úr tekintetében.

ELNÖK: Ezzel az a probléma, hogy erre a következő napirendi pontnál kell rátérnünk, hogy mi a kisebbség és mi a többség. Ugyanis a bizottság ügyrendi jellegű állásfoglalásai — a képviselő úr ezekben ritkán szokott részt venni — általában nem kerülnek a plénumon megvitatásra, csak akkor, ha valaki ezt vitatja. Ez eddig két év alatt egyszer fordult elő. A következő napirendi pontunk szerint kell arról dönteni, hogy ilyen esetekben a Hárszabály milyen eljárást kell folytatnia. Ha úgy dönt a bizottság, hogy ilyen esetekben a többségi álláspont a bizottság álláspontja és a bizottságé az előadó, akkor természetesen ezt a kérést tudjuk értékelni. De ha úgy dönt a bizottság, hogy ilyen esetekben az előadó az, aki vitatja a bizottság álláspontját, akkor értelemszerűen a többségi előadó lesz a képviselő úr, hiszen önök fogják vitatni ezt az álláspontot.

Ügyrendi kérdésben kér szót Avarkeszi Dezső, parancsoljon.

AVARKESZI DEZSŐ (MSZP): K. Csontos képviselő úr első felvetésére szeretnék reagálni. K. Csontos képviselő úr úgy nyilatkozott, hogy Szabad képviselő úrnak és Kutrucz képviselő asszonynak megszűnt a mostani döntésünkkel a bizottsági tagsága. Én úgy gondolom, hogy nem. Lehet, hogy itt van valamiféle joghézag, de a Hárszabályunk a bizottsági megbízatások megszűnésének az eseteit felsorolja. Azt nem sorolja föl, amikor egy új képviselőcsoport alakul. Arra természetesen a Magyar Demokrata Fórum képviselőcsoportjának lenne joga, hogy visszahívja a két képviselőt. Tudomásom szerint ez nem történt meg. Ha nem történt meg, akkor mindaddig, amíg nem egyeznek meg a frakciók a bizottsági helyek elosztásáról, és eszerint nem választja meg a parlament a bizottsági tagokat, addig a bizottsági tagságuk fennáll.

ELNÖK: Dávid Ibolya.

DÁVID IBOLYA (MDF): Köszönöm szépen. Egy mondat erejéig: a Hárszabály erre ad szabályozást. A 32. § valóban felsorolja, ahogyan Avarkeszi úr elmondja. Itt megint ahhoz a problémához érünk vissza, hogy nem ismer a Hárszabály csoportos kiválást. Azt mondja, hogy a Hárszabály erejénél fogva a hétfői nappal megszűnik azoknak a képviselőknek a

bizottsági tagsága, akit kizártak vagy kilépett. Ha itt megint be akarunk venni egy újabb kategóriát, hogy ám ez nem vonatkozik a csoportos kilépésre és a korábbi párt frakciójának a megbízottjai lehetnek egy bizottsági ülésen, akkor egy értelmező rendelkezéssel ezt ki kéne egészíteni. De nem ismer a Hárszabály, csak a frakcióját elhagyottak közül olyat, aki önszántából megy, tehát kilép, vagy nem önszántából megy és kizárták. Ez nagyon sok helyen jelenthet még problémát, ha ezt a harmadik kategóriát beiktatjuk, hogy van egy csoportos kilépés, vagy nem is tudom, minek nevezzem.

ELNÖK: Ez nem ügyrendi észrevétel volt, ez egy lezárt szavazás után egy újabb érvelés. Azt gondolom, nem volt helyénvaló. Az, hogy a Magyar Demokrata Fórum képviselőcsoportja a Hárszabály bizottság ülésén úgy tájékoztatja a Házat, hogy nem sérelmezi azoknak a volt frakciótagoknak a bizottsági helyét, akik az MDF jelölése alapján töltötték be a helyüket, ez volt, ami eddig arányadó volt. Ha ettől eltérő álláspontja van az MDF-nek, akkor kérem, hogy a frakcióvezető útján erről tájékoztassák a Házat. (Balsai István: A Hárszabály dönt ebben, nem az MDF.) Az MDF dönt, mert jelen pillanatban az, hogy egy 17 tagú frakciónak ebben a bizottságban 4 hely jár, nem a Hárszabály dönti el. Szabad György jelentkezett.

SZABAD GYÖRGY (MDF): Legyen szabad természetesen megerősíteni azt, hogy az Országgyűlés határoz, hogy ki tagja valamelyik állandó bizottságnak. De van egy állandó irányelv egy paragrafussal arrébb is, el kell olvasni a Hárszabály megfelelő részét.

A 33. § (1) bekezdése tudniillik azt mondja: "Az állandó bizottság munkájában bizottsági tagként minden képviselőcsoportból annyi képviselő vehet részt, amennyi a képviselőcsoportok közötti létszámarányának megfelel."

Két eset van: vagy elismerte az alkotmányügyi bizottság azt, hogy a Magyar Demokrata Néppárt képviselőcsoportot alkot, vagy nem ismerte el. Bármelyik eset merül fel, az Országgyűlés rendelkezéséig aligha indokolt egy ilyen óvás benyújtása. Köszönöm.

ELNÖK: Szeretném a dolgot azzal lezárni, hogy szeretném rögzíteni: a 23 igen szavazatból 2 szavazatot adott le Szabad György és Kutruicz Katalin. Ebben az esetben, ha az óvás helytáll, akkor 21 igen, 2 nem, 2 tartózkodás volt a szavazás eredménye. Két jelenlévő bizottsági tag szavazata ebben az esetben megkérdőjeleződik. A szavazás eredményét ez érdeemben nem befolyásolja.

További ügyrendi javaslat, Koscsó Lajos.

KOSCSÓ LAJOS (MSZP): Elállok a javaslatomtól, mert elnök úr megfogalmazta azt a kérdést, amire szerettem volna választ kapni. Ha az MDF így nyilatkozott, akkor nincs ügyrendi indítványom.

.c.1. b) Ki legyen a plenáris ülésen az előterjesztő?

ELNÖK: Köszönöm szépen. A következő napirendi pont, ami ehhez kapcsolódóan eldöntendő, hogy abban az esetben, ha valaki sérelmezi a bizottság állásfoglalását, ki legyen a plenáris ülésen az előterjesztő: a bizottság, vagy aki a Ház döntését kéri. Tekintettel arra, hogy ebben már az albizottság nem tudott állást foglalni, hiszen váratlanul vetődött fel mindez a kérdés, szeretném azt az indítványt tenni a bizottságnak: foglaljon úgy állást, hogy mindig a Ház döntését kéri az, aki előterjeszti a kérését és indokait.

Dné/xo (Elnök)

És a bizottság nevében, illetőleg a képviselőcsoportok nevében szólalhatnak fel a hozzászólók. Ez nem ügyrendi vita; normál keretben zajlik a vita erről az indítványról, és az indítványról végső soron dönt a Ház.

Ezt ki tudom részletesebben is fejteni. Röviden azt az indokot szeretném megemlíteni: hogyha

a bizottság lenne az előterjesztő, akkor a bizottságnak minden olyan esetben előterjesztőként kellene szerepelnie, amikor nem sérelmezik a bizottság állásfoglalását, és akkor minden esetben erről, anélkül, hogy a Ház szavazna, vitát kellene folytatni. Ez értelmetlenség lenne. Itt egy olyan eljárást szabályoz a 143. , amely eljárás annak következtében indul el, hogy valaki sérelmezi a bizottság döntését; értelemszerűen, aki elindítja az eljárást, annak kell az előterjesztő pozíciójában lenni. Egyébként az előterjesztő pozíciója egy kedvező pozíció, tekintettel arra, hogy ilyenkor tipikusan egy többségi döntéssel szembemenetel valaki; a kedvező előterjesztői pozíció megadása számára azt az előnyös helyzetet teremti, hogy első szóként is és utolsó szóként is ismertetheti a véleményét.

Kérdezem, hogy van-e ehhez hozzászólás? Avarkeszi Dezső!

AVARKESZI DEZSŐ (MSZP): Én nem értek egyet ezzel a javaslattal. Ugyanis a döntési javaslat, szerintem, az az alkotmányügyi bizottságnak az állásfoglalása. Tehát erről folyik a vita; amit igaz, hogy valaki kétségbe von, de mégsem arról szavaz az Országgyűlés, hogy nem fogadja el a javaslatot, hanem arról szavaz, hogy elfogadja-e a javaslatot.

Tehát énszerintem igenis az alkotmányügyi bizottságnak kell az előterjesztőnek lenni, az ő javaslatáról fognak dönteni. Speciális helyzet ez természetesen, ezért került egyáltalán hozzánk. Azzal egyetértek, hogy ez nem ügyrendi javaslat, tehát a házbizottság által meghatározott formában kell a vitát lefolytatni.

Én mindenképpen ragaszkodnék ahhoz, hogy mi legyünk az előterjesztők.

ELNÖK: További észrevétel? (Nem jelentkezik senki.) Amennyiben nincs, akkor szavazással kell a két álláspont közül dönteni. Kérdezem, hogy a másodikként megfogalmazott indítvánnyal - mivel ez volt a módosító indítvány, ezt teszem fel előbb szavazásra - ki ért egyet? Tehát ki az, aki azt mondja, hogy a bizottság legyen ilyen esetekben az előterjesztő? (Az elnök fennhangon számolja a szavazatokat.) 4. Akkor kérdezem, ki az, aki úgy szavaz, hogy a kezdeményező, tehát a döntést kezdeményező legyen az előterjesztő? (Szavazás.) Megállapítom, hogy a döntő többség így foglalt állást. Erről tájékoztatni fogjuk a Házat. Ezzel az 1. napirendi pont tárgyalását berekesztem. Tájékoztatom a bizottságot, hogy Hankó Faragó Miklóst Fodor Gábor, Bihari Mihályt pedig Csákabonyi Balázs fogja mostantól helyettesíteni.